

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU BADAWCZEGO (W JĘZYKU POLSKIM)

Ćwiczenie gry na instrumencie jako proces realizacji celu: Rola afektu i intencji implementacyjnych

Gra na instrumencie, jedno z najtrudniejszych zadań dla ludzkiego układu nerwowego, wymaga aktywnego zaangażowania, długotrwałej pracy i poświęcenia ze strony muzyka. Ćwiczenie na instrumencie to akt uczenia się, często określany jako „nauczanie samego siebie”, ponieważ muzycy muszą zachowywać się tak, jakby byli swoimi własnymi nauczycielami, brać odpowiedzialność za cele, muzyczną treść, rozporządzanie czasem i strategiami w swoim ćwiczeniu. Wiele badań pokazało, że ćwiczenie gry na instrumencie prowadzi do wykształcenia umiejętności gry, rozwija zdolności intelektualne i językowe, poprawia pamięć i umiejętności społeczne. Pomimo to, nie każdy uczący się gry angażuje się w ćwiczenie i osiąga te wszystkie korzyści. Wielu uczniów zaniedbuje ćwiczenie i w konsekwencji rezygnuje z nauki gry na instrumencie. Potrzebne są badania, które pozwolą odkryć, dlaczego tak się dzieje. Wyjaśnianie przyczyn zachowań człowieka to zadanie psychologii, dlatego projektując własne badania korzystamy z wiedzy, którą dostarcza ta dziedzina, z jej teorii i badań, aby poznać mechanizm ćwiczenia gry na instrumencie. Poza wiedzą o mechanizmach, potrzebujemy także skutecznych interwencji psychologicznych po to, by wspierać podejmowanie ćwiczenia gry u uczniów. Dlatego chcemy zbadać efektywność takich interwencji, zaplanowanych na bazie wiedzy psychologicznej.

Chcąc odkryć psychologiczny mechanizm ćwiczenia gry na instrumencie, proponujemy, aby spostrzegać ćwiczenie jako proces realizacji celu. Realizowanie celu wymaga od osoby zaangażowania się w cztery zadania (lub fazy działania): 1) formułowanie intencji celowej, czyli postanowienia, że cel będzie realizowany, 2) formułowanie intencji implementacyjnych, czyli planowanie realizacji celu, 3) przeprowadzanie działania i 4) ocenianie jego efektów. Każde z tych zadań jest ważne w nauce gry na instrumencie, dlatego analizowanie ich w jednym spójnym modelu pozwoli lepiej zrozumieć ćwiczenie na instrumencie. Proponujemy także, że afekt, czyli świadomie dostępne uczucia i emocje, może wpływać na to, w jaki sposób ludzie realizują swoje cele. W procesie realizacji celu możliwe są różne problemy, np. problem z przekształcaniem postanowienia w realne działanie. Przyczyna tych problemów może tkwić w niekorzystnym oddziaływaniu niektórych doświadczeń afektywnych (np. lęku, znudzenia) na podejmowanie działań. Dlatego proponujemy opracowanie odpowiednich interwencji psychologicznych oraz sprawdzamy czy pomagają one w regulowaniu emocji i podejmowaniu zachowań. Interwencje mogą pomóc uczniom bardziej zaangażować się w ćwiczenie na instrumencie.

Zostały zaplanowane trzy badania, aby osiągnąć zamierzone cele badawcze. Po pierwsze, aby ustalić, jaki jest aktualny stan wiedzy o roli afektu w ćwiczeniu gry na instrumencie, przeprowadzamy systematyczny przegląd literatury. Po drugie, aby odkryć relacje między afektem a ćwiczeniem na instrumencie, zaplanowano badanie umożliwiające stworzenie dobrych narzędzi psychometrycznych do pomiaru konstruktywów psychologicznych związanych z ćwiczeniem gry. Wykorzystując te narzędzia, przeprowadzimy badanie podłużne z udziałem uczniów klas fortepianu z losowo wybranych polskich szkół muzycznych, aby oszacować związek między afektem a ćwiczeniem gry na instrumencie. Po trzecie, aby sprawdzić, czy jest możliwe skuteczne wspomaganie uczniów w podejmowaniu ćwiczenia, testujemy efektywność psychologicznych interwencji w podłużnym badaniu eksperymentalnym. Uczestnikami tego badania będą uczniowie szkół muzycznych z klas fortepianu. Taki typ badań pozwala oszacować zarówno krótko- jak i długo terminowe skutki interwencji.

Wobec licznych korzyści, które daje ćwiczenie na instrumencie, warto poszukiwać podstawowych mechanizmów motywacyjnych, które wyjaśniają zaangażowanie w ćwiczenie. Jak dotąd pozostaje niejasne, dlaczego niektórzy uczniowie zaniedbują ćwiczenie i jak afekt oddziałuje na realizację celów związanych z ćwiczeniem. Mamy nadzieję, że przeprowadzenie niniejszego projektu dostarczy interesujących odpowiedzi na te pytania i będzie prowadzić do rozwoju psychologii muzyki. Lepsze zrozumienie mechanizmów odpowiedzialnych za podejmowanie ćwiczenia na instrumencie umożliwi zastosowanie odpowiednich programów wsparcia psychologicznego dla osób uczących się gry na instrumencie w przyszłości.